

Dârü's-Seyyide Hatîce bint Huveylid (r.a.) fî Mekketi'l-Mükerreme: dirâsetun târîhiyyetun li'd-dâri ve mevkiihâ ve imâretihâ. Yazar: Ahmed Zeki Yemânî, (Mekke: Müessesetü'l-Furkan li't-Türasi'l-İslâmî, 2013), 172 sayfa, ISBN: 9781905122448

The House of Khadijah bint Khuwaylid in Makkah al-Mukarramah : A Historical Study of Its Location, Building and Architecture, written by Ahmed Zaki Yamani, (Makkah: Müessesetü'l-Furkan li't-Türasi'l-İslâmî, 2013), 172 pages, ISBN: 9781905122448

Nilgün Çevik

Dr., Diyanet İşleri Başkanlığı, İzmir Karşıyaka Müftülüğü, İzmir, Türkiye
Dr., Presidency of Religious Affairs, Karşıyaka Office of Mufti İzmir/Türkiye
nilguncevik@hotmail.com | <https://orcid.org/0000-0003-4736-1471>

Article Type / Makale Tipi
Book Review / Kitap Tanıtımı

DOI: 10.31591/istem.1636508

Article Information / Makale Bilgisi

Received / Geliş Tarihi: 10.02.2025

Accepted / Kabul Tarihi: 27.05.2025

Published / Yayın Tarihi: 30.06.2025

Cite as / Atıf: Çevik, Nilgün. "Dârü's-Seyyide Hatîce bint Huveylid (r.a.) fî Mekketi'l-Mükerreme: dirâsetun târîhiyyetun li'd-dâri ve mevkiihâ ve imâretihâ. Yazar: Ahmed Zeki Yemânî, (Mekke: Müessesetü'l-Furkan li't-Türasi'l-İslâmî, 2013), 172 sayfa, ISBN: 9781905122448". *İstem* 45 (2025), 623-630. <https://doi.org/10.31591/istem.1636508>

Plagiarism / İntihal: This article has been reviewed by at least two referees and scanned via a plagiarism software. / Bu makale, en az iki hakem tarafından incelendi ve intihal içermediği teyit edildi.

Copyright / Telif Hakkı: "Authors retain the copyright of their works published in the journal, and their works are published under the CC BY-NC 4.0 license. / Yazarlar dergide yayınlanan çalışmalarının telif hakkına sahiptirler ve çalışmaları CC-BY-NC 4.0 lisansı altında yayımlanır."

Dârü's-Seyyide Hatîce bint Huveylid (r.a.) fî Mekketi'l-Mükerreme: dirâsetun târîhiyyetun li'd-dâri ve mevkiihâ ve imâretihâ. Yazar: Ahmed Zeki Yemânî, (Mekke: Müessesetü'l-Furkan li't-Türasi'l-İslâmî, 2013), 172 sayfa, ISBN: 9781905122448

Öz

Hiz. Peygamber'in ilk eşi Hiz. Hatice hakkında çeşitli eserler kaleme alınmıştır. Bu eserlerden biri de Ahmed Zeki Yemânî'nin *Dârü's-Seyyide Hatîce bint Huveylid (r.a.) fî Mekketi'l-Mükerreme: dirâsetun târîhiyyetun li'd-dâri ve mevkiihâ ve imâretihâ* adlı Arapça çalışmasıdır. Söz konusu eser, Hiz. Hatice'nin, Hiz. Muhammed'e hürmeten satın aldığı ve yaklaşık yirmi beş yıl boyunca birlikte ikamet ettikleri Mekke'nin Merve bölgesinde yer alan evi konu almaktadır. Bu çalışmada, söz konusu evin yalnızca fiziksel konumu değil, aynı zamanda taşıdığı mânevî değerler de ele alınmıştır. Zira Hiz. Hatice'nin evi, İslâm tarihi kaynaklarında, Mescid-i Harâm'dan sonra Mekke'nin en kutsal mekânı olarak anılmaktadır. Çünkü Hiz. Peygamber, ilk vahyi aldıktan sonra bu eve gelmiş, burada teskin olmuş ve akabinde birçok ayet burada nazil olmuştur. Eserde, bu mekânda indirilen ayetler kronolojik olarak zikredilmiş; ayrıca, ilk Müslümanların burada eğitim gördüğüne dair örnekler yer verilmiştir. Çalışmada, bu evin Mescid-i Harâm'a göre konumu ve Hiz. Peygamber döneminde bitişiğindeki diğer evlerin sahipleri harita üzerinde gösterilmiştir. Eserde, evin girişi, Hiz. Fâtıma'nın doğduğu oda, Vahiy Kubbesi ve Muhtebe (Musalla) bölümleri, tarihî kaynaklarda aktarılan ölçü ve özellikleriyle anlatılmakta arkeolojik kazıda ortaya çıkarılan verilerle karşılaştırılmaktadır. Ayrıca eserde bu evin mescide dönüştürülme süreci ele alınmıştır. Mescid tarafında yer alan ön revak, arka revak ve sahn kısımları da tarif edilmiştir. Tarihî süreç içerisinde binanın yanına inşa edilen mirbed-i Seyyide Fâtıma hakkında da bilgiler verilmiştir. Kitap, beş bölüm halinde düzenlenmiş olup bilimsel kaynaklara dayalı akademik bir çalışmadır. Müellif, eserde evin geçmişine dair naklî bilgileri, 1410/1989 yılında yapılan arkeolojik kazılar sonucunda elde edilen bulgularla karşılaştırmalı bir yöntem çerçevesinde incelemektedir. Yemânî, çalışmasını, evin fiziksel özelliklerini ve zaman içindeki değişimlerini yansıtan çizim ve resimlerle destekleyerek daha kapsamlı hâle getirmiştir. Sade ve anlaşılır bir dile sahip olan eser, yalnızca araştırmacılara değil, Hiz. Hatice'nin evinin tarihi ve mimarî özelliklerini merak eden genel okuyucu kitlesine de hitap etmektedir.

Anahtar Kelimeler: İslâm tarihi, Siyer, Mekke, Hiz. Muhammed, Hiz. Hatice.

The House of Khadijah bint Khuwaylid in Makkah al-Mukarramah : A Historical Study of Its Location, Building and Architecture, written by Ahmed Zaki Yamani, (Makkah: Müessesetü'l-Furkan li't-Türasi'l-İslâmî, 2013), 172 pages, ISBN: 9781905122448

Abstract

Various works have been written about Sayyida Khadijah, the first wife of the Prophet Muhammad. One of these works is the Arabic study by Ahmed Zaki Yamani: *Dâr al-Sayyida Khadija bint Khuwaylid (r.a.) fî Makkah al-Mukarramah: A Historical Study of Its Location, Building and Architecture*. This study focuses on the house that Sayyida Khadijah purchased out of reverence for Prophet Muhammad, where they resided together for approximately twenty-five years. In this study, not only the physical location of the house but also its spiritual significance has been examined. Indeed, Sayyida Khadijah's house is regarded in Islamic historical sources as the most sacred place in Makkah after al-Masjid al-Haram. This is because the Prophet Muhammad, after receiving the first revelation, came to this house, found solace there, and subsequently, many verses were revealed in this very place. In the work, the verses revealed in this place are listed chronologically, and examples of the first Muslims receiving education there are also included. In the study, the location of this house in relation to al-Masjid al-Haram, along with the ownership of adjacent houses during the Prophet's time, is illustrated on a map. The entrance of the house, the room where Sayyida Fatimah was born, the Revelation Dome, and the mukhtaba' (muşallâ; prayer area) sections are detailed with their dimensions and characteristics as recorded in historical sources and analyzed in comparison with findings from archaeological excavations. Furthermore, the transformation of the house into a mosque is explored, while structural elements such as the front and rear porticoes and the courtyard area are outlined. Additionally, the study provides insights into the mirbad Sayyida Fatimah, a structure added next to the building over time. The book is structured into five chapters and is an academic work based on scholarly sources. The author analyzes the transmitted historical accounts of the house alongside the findings obtained

from archaeological excavations conducted in 1410/1989, employing a comparative methodology. Yamani enhances his study by supporting it with drawings and photographs that reflect the house's physical characteristics and its changes over time. With its clear and accessible language, the book appeals not only to researchers but also to general readers interested in the historical and architectural features of Sayyida Khadijah's house.

Keywords: *Islamic history, Sirah, Makkah, Prophet Muhammad, Sayyida Khadijah.*

Giriş

Mekke şehir tarihine ilişkin eserlerde “tarihî mekânlar” önemli bir yer tutmaktadır. Bu mekânlardan biri, “Beytullah’tan sonra Mekke’nin en faziletli yeri” olarak kabul edilen, Hz. Hatice’nin Hz. Muhammed ile ikamet etmek üzere satın aldığı ve Mescid-i Harâm’ın Selâm Kapısı yakınında bulunan evdir. Hz. Muhammed ile Hz. Hatice’nin çocukları bu evde dünyaya gelmiştir. Öte yandan, burası Rasûlullah’ın Cebrâil ile görüştüğü ve vahyin indiği mekân olması sebebiyle önemli bir hususiyet kazanmıştır. Hz. Muhammed, eşi Hz. Hatice ile birlikte yirmi beş yıl, eşinin vefatından sonra ise hicrete kadar üç yıl boyunca bu evde ikamet etmiştir. Hz. Hatice’nin vefatının ardından evin mülkiyeti Hz. Muhammed’e geçmiştir. Hz. Peygamber’in Mekke’den hicret ettikten sonra bu ev Akîl b. Ebî Tâlib veya Mu’attib b. Ebî Leheb tarafından satın alınmış, Emevîler döneminde ise Muâviye b. Ebî Süfyân tarafından korunmuş ve bir bölümü mescide dönüştürülmüştür. Yaklaşık on dört asır boyunca mescid ve Kur’ân-ı Kerîm okulu olarak varlığını sürdüren bu yapı, 1344/1925 yılından sonra yıkılmıştır.

Dârü’s-Seyyide Hatice bint Huveylid (r.a.) fi Mekketi’l-Mükerreme: dirâsetun târîhiyyetun li’l-d-dâri ve mevkîhâ ve imâretihâ isimli eser, Hz. Hatice’nin kısaca hayatını, onun Hz. Peygamber’in hayatındaki yeri, önemi ile birlikte ikamet ettikleri evini, nakli bilgiler ve arkeolojik verilerle anlatmaktadır.¹ Eserin müellifi Ahmed Zeki Yemânî (ö. 2021), ünlü bir siyasetçi, petrol uzmanı ve ilim insanıdır. Yemânî’nin ilmi çalışmaları özellikle Mekke ve Medine tarihine verdiği önem eserlerinden de anlaşılmaktadır.² Yemânî, 1410/1989 senesinde Mescid-i Harâm’ı genişletme çalışmaları sürecinde tespit edilen Hz. Hatice’nin evinin görüntülenmesi ve kayıt altına alınması için ilmi birikimini ve siyasi gücünü kullanmıştır. Müellif, arkeolojik kazıda tespit edilen verileri, İslâm tarihi kaynaklarını esas alarak değerlendirmiştir. Özellikle Ezrakî³ (ö.250/864 [?]), Fâkihî⁴ (ö.278/891-92 [?]) ve Fâsî⁵ (ö. 832/1429) gibi Mekke şehir tarihçilerinin nakilleri ile İbn Cubeyr⁶ (ö.

¹ Ahmed Zeki Yemânî, *Dârü’s-Seyyide Hatice bint Huveylid (r.a.) fi Mekketi’l-Mükerreme: dirâsetun târîhiyyetun li’l-d-dâri ve mevkîhâ ve imâretihâ* (Mekke: Müessesetü’l-Furkan li’t-Türasî’l-İslâmî (al-Furqan Islamic Heritage Foundation), 2013),

² *Mevsuatu Mekketi’l-Mükerreme ve’l-Medineti’l-Münevvere (Encyclopedia of Makkah al mukarramah and al-Madinah al-munawwarah)*, İshraf: Ahmed Zeki Yemani, Tahrir: Abbas Salih Taşkendi (London: Müessesetü’l-Furkan li’t-Türasî’l-İslâmî/al-Furqan Islamic Heritage Foundation, 1428/2007) 1-9 Ciltler.

³ Ebû’l-Velîd Muhammed b. ‘Abdullâh el-Ğassânî el-Ezrakî, *Ahbabu Mekke ve mâ Cae fihâ mine’l-Âşâr*, nşr. Ruşdî es-Şâlih Mulaḥḥas (Beyrut: Dâru’l-Endelus, 1403), 2/199, 200.

⁴ Ebû ‘Abdullâh Muhammed b. İshâk el-Mekkî el-Fâkihî, *Ahbabu Mekke fi Qadîmi’d-Dehri ve Hadîsihi*, nşr. ‘Abdumelik ‘Abdullâh Dehîş (Beyrut: Dâru Ḥaḍar, 1414H.), 2/273, 384.

⁵ Ebû ‘T-Ṭîb Muhammed b. Ahmed b. ‘Alî el-Fâsî, *Şifâu’l-Ğarâm bi Ahbâri’l-Beledi’l-Ḥarâm* (Dâru’l-Kutubi’l-İlmiyye, 1421), 1/360-363.

⁶ Ebû’l-Huseyn Muhammed b. Ahmed b. Cubeyr el-Kinânî el-Endelusî, *Rihletu İbn Cubeyr* (Beyrut: Dâru Beyrût, ts.), 91, 93.

614/1217), Evliya Çelebi⁷ (ö. 1095/1684 [?]) ve Betnûnî⁸ (1329/1911) gibi birçok seyyahın anlatımlarını kazıda ortaya çıkarılan ölçüler ile mukayese ederek önemli bir çalışmaya imza atmıştır. Bu çalışmada Hz. Hatice'nin evine dair mimari planlar ve modern mimari ölçümler ile Mekke tarihçisi Fasi'nin anlatımlarıyla mukayese edilmiştir.⁹ Mezkûr eserin *The House of Khadijah bint Khuwaylid in Makkah al-Mukarramah: a historical study of its location, building and architecture* başlıklı İngilizce tercümesi mevcuttur.¹⁰ Kitabın, *Hz. Hatice'nin Evi & Konumu, Yapısı ve Mimarisi Üzerine Tarihsel Bir İnceleme*¹¹ isimli Türkçe tercümesi de yayınlanmıştır.

Müellif, eserini sistematik bir şekilde tasnif ederek beş bölümde ele almış, her bölümde resim, çizim ve harita kullanarak değerlendirme yapmıştır. Kitabın ilk bölümünde Hz. Hatice bint Huveylid'in nesebi, evlilikleri ve çocukları daha sonra Hz. Muhammed ile evliliği ve ondan dünyaya gelen çocukları hakkında bilgi verilmiştir (s. 12). Hz. Hatice'nin güçlü, güzel ve etkili bir hanım olduğu örnekleriyle anlatılmıştır (s. 15). Bununla birlikte, bu bölümde kırk yaşında peygamberlik görevini üstlenen Rasûlullah'ın ilk vahiy sürecinde yaşadığı endişe, akabinde Hz. Hatice'nin evine gidişi, evdeki hâli ve eşinin ona nasıl destek olduğu kapsamlı bir şekilde değerlendirilmiştir (s. 19). Yine bu evde daha sonraki süreçte nâzil olan ayetler ile Rasûlullah'ın hâlet-i ruhiyesi ve Rasûlullah'ın tebliği ile Müslüman olanlar kaynakları gösterilerek izah edilmiştir (s. 22). Ayrıca, Hz. Peygamber'in yirmi beş yaşında evlenerek yerleştiği bu evde, on beş yılını peygamberlik görevi verilmeden önce, on üç yılını ise Mekke'de tebliğ sürecinde geçirdiği; toplamda yirmi sekiz yıl boyunca bu evde nasıl bir yaşam sürdüğü ayrıntılı bir şekilde ele alınmıştır (s. 25).

İkinci bölümde, Hz. Hatice'nin evinin konumu, tarih boyunca geçirdiği değişimler ve çevresindeki yapılar ele alınmaktadır. Müellif, söz konusu evin Mescid-i Harâm'ın kuzeydoğusunda, Benî Hâşim Mahallesi'ne yakın bir konumda ve eski adıyla "Hacer" veya "Attarin Sokağı" olarak bilinen bölgede yer aldığını belirtmektedir. Hz. Hatice'nin evi ve aynı bölgede bulunan Mekke'nin önde gelen şahsiyetlerine ait evler de harita üzerinde işaretlenerek okuyucuya sunulmuştur (s. 36).

Üçüncü bölümde, tarihî kaynaklarda aktarılan bilgilere dayanarak Hz. Hatice'nin evinde meydana gelen mimari değişimler incelenmiştir. Özellikle Mekke şehir tarihçileri Ezrakî, Fakîhî ve Fâsî'nin aktarımlarına dayanarak, evin ilgili dö-

⁷ Evliya Çelebi, *Evliya Çelebi Seyahatnamesi*, ed. M. Sabri Koz (İstanbul: Yapı Kredi Yayınları, 2007), 9/444.

⁸ Muhammed Lebib el-Betnûnî, *er-Rihletü'l-Hicaziyye li-veliyin-niam el-Hac Abbas Hilmi Başa es-sani hidiv Mısır* (Mısır: El-Cemaliyye, 1329), 54.

⁹ Yemânî, *Dârü's-Seyyide Hatice bint Huveylid*, 50.

¹⁰ Ahmed Zaki Yamani, *The House of Khadijah bint Khuwaylid in Makkah al-Mukarramah: a historical study of its location, building and architecture*, ed. Muhammad Isa Waley, çev. Ayman Abdel Haleem (London: Al-Furqan Islamic Heritage Foundation, 2014).

¹¹ Ahmed Zaki Yamani, *Hz. Hatice'nin Evi & Konumu, Yapısı ve Mimarisi Üzerine Tarihsel Bir İnceleme*, çev. Muttalip Tütüncü, (İstanbul: Ketebe Yayınevi, 2025)

nemlerdeki yapısal durumu ele alınmıştır (s. 43-45). Evin bir bölümünün mescide dönüştürüldüğü, diğer bölümünün ise odalarıyla birlikte muhafaza edildiği kaydedilmiştir. Bu bölümde evin ve mescidin mimari unsurları, çizimler ve ölçüler eşliğinde detaylandırılmıştır. Bu kapsamda, evin Hz. Fâtıma'nın doğduğu oda, kubbe-tü'l-vahy, muhtebe isimli odaları ile mescidin ön ve arka revaklar ile revaklar arasındaki alan olmak üzere çeşitli bölümler anlatılmaktadır (s. 50). Ayrıca, bu bölümde tarih boyunca halifeler, sultanlar ve emirlerin bu mekâna gösterdiği ilgi vurgulanmış, yöneticilerin Hz. Hatice'nin evine yönelik hizmetleri kronolojik olarak aktarılmıştır. Bu evde gerçekleştirilen inşa, tadilat ve tamirat süreçleri ayrıntılı bir şekilde incelenmiştir (s. 58-60).

Dördüncü bölümde, seyahatnamelerde yer alan Hz. Hatice'nin evi hakkında bilgiler analiz edilmiştir. Mekke'yi ziyaret eden bazı seyyahların bu ev hakkında herhangi bir bilgi aktarmadığı belirtilmiş, ancak İbn Cübeyr (ö. 614/1217), Evliya Çelebi (ö. 1095/1684), Johann L. Burckhardt (ö. 1817), Richard F. Burton (ö. 1890), Eyüp Sabri Paşa (ö. 1890), Betnûnî (ö. 1329/1911) ve C. Snouck Hurgronje'nin (ö. 1936) gözlemleri detaylı bir şekilde incelenmiştir. Özellikle Betnûnî'nin söz konusu evi tasvir eden çizimi ile bu çizimi esas alan Eyüp Sabri Paşa'nın gözlemleri, 1410/1989 yılında gerçekleştirilen arkeolojik kazılarla karşılaştırılmış ve bu değerlendirmeler doğrultusunda tespit edilen eksiklikler ortaya konulmuştur (s. 64-88).

Yazar, beşinci bölümde 1410/1989 senesinde kendisi ve birlikişi ekibinin Hz. Hatice'nin evinde yaklaşık bir ay boyunca günde üç vardiya halinde çalıştığını belirtmektedir. Bu bölümde, evin ve mescidin ölçü ve özellikleri etraflıca anlatılmıştır. Ayrıca beşinci bölümde evin bölümleri; nakillerden elde edilen bilgiler ile kazıda tespit edilen veriler mukayese edilerek, fotoğraf ve çizimlerle anlatılmıştır (s. 94-135).

Ahmed Zeki Yemânî, araştırmasının sonuçlarını on madde halinde sıralayarak değerlendirmiştir. Müellifin, Hz. Hatice'nin evi üzerine gerçekleştirdiği bu araştırmada amacına ulaştığı söylenebilir. Nitekim, eserinde 14 asır boyunca ayakta kalmış bu yapının tarihî sürecini, nakiller ve arkeolojik verilerle ayrıntılı bir şekilde aktarmıştır. Ayrıca, çalışmasında bilimsel metodolojiden ayrıldığını özellikle vurgulamaktadır (s. 137-141).

Tanıtımını yaptığımız *Dârü's-Seyyide Hatice bint Huveylid (r.a.) fî Mekketi'l-Mükerrreme* adlı eser, Hz. Hatice'nin evi üzerine yazılmış modern bir çalışmadır. Bu çalışma, İslâm tarihi kaynakları ile arkeolojik kazıda uzman ekiple yapılan incelemelerle elde edilen veriler kullanarak hazırlanmış; araştırmada interdisipliner ve multi-disipliner bir yaklaşım benimsenmiştir. Eser; tarih, arkeoloji, mimarlık ve mühendislik gibi farklı disiplinlerin bir arada kullanılmasıyla hem akademik hem de pratik anlamda değerli bir eser ortaya koymaktadır. Yemânî, Hz. Hatice'nin evinin tarihi ve mimari yapısını sadece rivayetlerle değil aynı zamanda kazı verileriyle

destekleyerek, mekânın zaman içindeki dönüşümünü kapsamlı bir şekilde sunmuştur. Eserin interdisipliner içeriği hem İslâm tarihini hem de bu dönemin kültürel ve sosyo-ekonomik yapısını anlamamıza katkı sağlamaktadır. Multi-disipliner yaklaşımla ise, farklı alanlardan gelen uzmanlıklar bir araya getirilerek, bu evin mimari, kültürel ve toplumsal anlamda taşıdığı önemi çok yönlü bir biçimde ortaya koymaktadır.

Erken dönem tarihî kaynaklarında Dârü's-Seyyide Hatîce olarak anılan bu mekânın, muahhar kaynaklarda Mevlid-i Fâtîma adıyla da kaydedilmesi, dikkat çekici bir değişimdir. Özellikle, başlangıçta Hz. Hatice'nin evinde yer alan ve Mevlid-i Fâtîma olarak adlandırılan bir odanın, zamanla tüm yapının adı hâline gelmesi önemli bir dönüşümü yansıtmaktadır. Ancak, eserde bu değişimin arka planına değinilmemiş, müellif tarafından bir değerlendirme sunulmamıştır. Bununla birlikte, söz konusu eserde tarihî sürecin anlatımının resim ve çizimlerle desteklenmesi, özellikle alanda yapılan arkeolojik kazıya ait fotoğraflara yer verilmesi, çalışmaya önemli bir görsel derinlik kazandırmaktadır. Bahse konu evin toprak altında kaldığı aşıkardır. Ancak, arkeolojik kazının ve Mescid-i Harâm'ın son genişletme çalışmalarının tamamlanmasının ardından tarihî sürecin nihai durumunu görmeyi mümkün kılan, mekânı görüntüleyen bir görsele yer verilmemesi modern bir çalışma için önemli bir eksiklik sayılabilir.

Sonuç olarak, Ahmed Zeki Yemânî, *Dârü's-Seyyide Hatîce bint Huveylid (r.a.) fî Mekketi'l-Mükerreme* adlı çalışmasında, Hz. Hatice'nin evini yalnızca fiziksel bir yapı olarak ele almakla kalmayıp, Câhiliye döneminden itibaren İslâm tarihinin farklı evrelerine ışık tutan dinî, tarihî ve kültürel bir miras olarak değerlendirmiştir. Bu yönüyle eser, Mekke şehir tarihinin yanı sıra Müslümanların kültür ve siyaset tarihi araştırmaları açısından da önemli bir araştırma olarak değerlendirilebilir. Bununla birlikte, Hz. Hatice'nin evini müstakilen konu alan başka bir kitap bulunmaması, eseri daha değerli kılmaktadır. Akademik bir üslupla kaleme alınan bu eser, konuyla ilgilenen her düzeydeki okuyucu için önemli bir kaynak olarak değerlendirilebilir.

Funding / Finansman: This research received no external funding. / Bu araştırma herhangi bir dış fon almamıştır.

Conflicts of Interest / Çıkar Çatışması: The author declare no conflict of interest. / Yazar, herhangi bir çıkar çatışması olmadığını beyan eder.

Kaynakça

- Betnûnî, Muhammed Lebîb. er-Rihletü'l-Hicaziyye li-veliiyyin-niam el-Hac Abbas Hilmi Başa es-sani hıdiv Mısır. Mısır: El-Cemaliyye, 1329.
- Evliya Çelebi. *Evliya Çelebi Seyahatnamesi*. ed. M. Sabri Koz. İstanbul: Yapı Kredi Yayınları, 2007.
- Ezrakî, Ebû'l-Velîd Muhammed b. 'Abdullâh el-Ğassânî. *Aḥbâru Mekke ve mâ Cae fihâ mine'l-Âşâr*. nşr. Ruşdî es-Şâlih Mulaḥḥas. 2 Cilt. Beyrut: Dâru'l-Endelus, 1403.
- Fâkihî, Ebû 'Abdullâh Muhammed b. İshâk el-Mekkî. *Aḥbâru Mekke fî Kādîmi'd-Dehri ve Hadîsihi*. nşr. 'Abdumelik 'Abdullâh Dehîş. 7 Cilt. Beyrut: Dâru Ḥaḍar, 1414H.
- Fâsî, Ebû 't-Tîb Muhammed b. Aḥmed b. 'Alî. *Şifâu'l-Ğarâm bi Aḥbâri'l-Beledi'l-Ḥarâm*. 2 Cilt. Dâru'l-Kutubi'l-İlmiyye, 1421.
- İbn Cubeyr, Ebû'l-Huseyn Muhammed b. Aḥmed b. Cubeyr el-Kinânî el-Endelusî. *Rihletu İbn Cubeyr*. Beyrut: Dâru Beyrût, ts.
- Mevsuatu Mekketi'l-Mükerreme ve'l-Medineti'l-Münevere* (Encyclopedia of Makkah al mukarramah and al-Madinah al-munawwarah), İşraf: Ahmed Zeki Yemani, Tahrir: Abbas Salih Taşkendi, 9 Cilt. London: Müessesetü'l-Furkan li't-Türasi'l-İslâmî/ al-Furqan Islamic Heritage Foundation, 1428/2007.
- Yamani, Ahmed Zaki. *The House of Khadijah bint Khuwaylid in Makkah al-Mukarramah: a historical study of its location, building and architecture*. ed. Muhammad Isa Waley. çev. Ayman Abdel Haleem. London: Al-Furqan Islamic Heritage Foundation, 2014.
- Yamani, Ahmed Zaki, Hz. Hatice'nin Evi & Konumu, Yapısı ve Mimarisi Üzerine Tarihsel Bir İnceleme. çev. Muttalip Tütüncü. İstanbul: Ketebe Yayınevi, 2025.
- Yemânî, Ahmed Zeki. *Dârü's-Seyyide Hadîce bint Huveylid (r.a.) fî Mekketi'l-Mükerreme dirâsetun târihiyyetun li'd-dâri ve mevkiihâ ve imâretihâ*. Mekke: Müessesetü'l-Furkan li't-Türasi'l-İslâmî (al-Furqan Islamic Heritage Foundation), 2013.